

EkoConnect – Tarptautinės ekologinio žemės ūkio centras Centrinėje bei Rytų Europoje

Telefonas : +49 (0) 351-20 66 172

Faksas : +49 (0) 351-20 66 174

Elektroninis paštas : info@ekoconnect.org

Internetinis adresas : www.ekoconnect.org

Balandis 2009

„EkoConnect“ informacinis laiškas apie ekologinį žemės ūkį Centrinėje bei Rytų Europoje

Gerbiami skaitytojai,

sveikiname Jus su pirmuoju „EkoConnect“ informaciniu laišku 2009-aisiais. Džiaugiamės Jums pranešdami, jog šis informacijos leidinys šiais metais bus leidžiamas bendradarbiaujant kartu su Olandijos fondu „Avalon“. Tikimės, kad tuomi jis taps dar vertingesnis bei pritrauks prie jau šiandien esančių apie 7.000 prineruotojų dar daugiau dėmesio.

Nuo šių metų sausio pirmos dienos įsigaliojo taip ilgai ir ginčytinai diskutuojama nauja ES žemės ūkio nuoroda (Nr. 834/2007), kuri pakeitė gerai pažistamą seną nuorodą (Nr. 2092/91). Nuo dabar bus matoma, ar dėka naujos nuorodos pagerės ekologiško žemės ūkio apsauga bei ar bus supaprastinta kontrolinė jo sistema. Tolydus ES nuorodų pritaikymas prie besikeičiančių sąlygų turi savo prasmę, ypač išlaikant ekologiškų gaminių ženklavimo tikrumą, kai ekologijos dalyvių skaičius pastoviai auga. Pasak „IFOAM“ ir „FiBL“ (paskelbta angl. kalba „Ekologinio žemės ūkio pasaulis 2009“ straipsnyje) 2007-aisiais visame pasaulyje ekologiniu būdu 1,2 mln. žemdirbių buvo apdirbta 32,2 mln. ha žemės ploto. Ekologinio žemės ūkio daugiau nei 200.000 ūmonių plotai Europoje sudarė 7,8 mln. ha bei padidėjo 4,5 % palyginus su praėjusiais metais. Ekologinio žemės ūkio plotas viso Europos žemės ūkio ploto sudėtyje sudarė 1,9 % (ES 4%). Ekologinio žemės ūkio rinkos vystymo informaciją rasite šiame leidinyje.

Šių metų svarbi data buvo kovo antra diena. Tą dieną Europos Komisija pakartotinai nesugebėjo panaikinti genetiškai modifikuotų kukurūzų auginimo draudimą Austrijoje ir Vengrijoje. Tačiau genetiškai modifikuotų augalų skaičius ir toliau auga. Pasak naujausius tarptautinės organizacijos (angl. „International Service for the Acquisition of Agri-Biotech Applications“) tyrimus 2008-aisiais 125 mln. ha buvo apsodinti genetiškai modifikuotais augalais. Europoje tai buvo beveik 110.000 ha ploto. Daugiau šia tema bei plačią iniciatyvą prieš GMO (genetiškai modifikuoti organizmai), rasite šiame leidinyje.

Linkime Jums įdomaus skaitymo.

Jūsų redakcija

Irena Fašalek & Bernd Jansen & Dagmar Diener

Turinys:

1. Kirgizija: „Ekologiška medvilnė“ projektas – ekologiškai bei teisingai reguliuojama medvilnė iš Kirgizijos
2. Visame pasaulyje: 125 milijonų ha "Frankenšteino kultūrų"
3. Europa: didžiausia ir labiausiai išsivysčiusi ekologiškų produktų rinka nuolat auga
4. Piktžolės ne vien kenkėjai – teigiamas poveikis aplinkai
5. ENOAT remia universitetinį ekologinės žemdirbystės išsilavinimą
6. Organinės prekybos forumas 2009" po nepilno mėnesio vyks Varšuvoje
7. Aktualios datos
8. Organizacijų prieš GMO sąrašas

* * * * *

1.+++ Kirgizija: „Ekologiška medvilnė“ projektas – ekologiškai bei teisingai reguliuojama medvilnė iš Kirgizijos +++

Praeityje pagrindinis Kirgizijos (Kirgizijos Respublika arba Kirgizstanas) pajamų šaltinis (bendrasis vidaus produktas (BVP)) buvo medvilnės gamyba Ošo ir Džalal- Abado (Žalal-Abado) srityse, šalies Pietuose. Po Sovietų Sąjungos griuvimo 1992-aisiais, medvilnės gamybos plotai, pagrinde dėl ekonomijos priežasčių, sumažėjo daugiau nei 70 procentų. Tų laikų medvilnės gamyba buvo tolygi intensyviai ypač nuodingų, aplinkai bei sveikatai kenkiančių desinekcinių priemonių ir pesticidų naudojimui. Šių chemikalų naudojimas sovietų laikais dalinai atsakingas už ekologinę katastrofą prie Aralo ežero. Ekologinio žemės ūkio su ekologiška medvilnės gamyba įvedimas Kirgizijoje kilo iš idėjos palaikyti pusiausvyrą tarp ūkio pelno aukštesnių kainų dėka bei aplinkos apsaugos. Projektas „ekologiška medvilnė“ remia bei reklamuoja ekologinio žemės ūkio pagrindinius principus, kaip ilgalaikį žaliavų naudojimą, uždara maitinamų medžiagų ratą bei biodiversijos principus.

„Ekologiška medvilnė“ gamybos bei prekybos projektas „BioCotton“ įgyvendinamas šveicarų asociacijos tarptautiniam bendradarbiavimui „Helvetas“, finansuojamos „SECO“, „Hivos“ bei „ICCO“. 2003-aisiais, pradėjus projektą, pagrindinis jo tikslas buvo pagerinti pagrindines Kirgizijos Pietuose gyvenančių žemdirbių gyvenimo sąlygas. „BioCotton“ projektas siekia vystyti bei paremti pridėtinės vertės tinklą Ferganos slėnyje. Pirmos aktyvios fazės metu nuo 2003-ųjų iki 2006-ųjų metų buvo pradėti samoningas ekologinio žemės ūkio sąvokos bei gamybos supratimo aiškinimas tarp žemdirbių, žemės ūkio patarėjų apmokymas bei agraro ir rinkos tyrimai. 2004-aisiais 38 pradininkai pradėjo ekologiškos medvilnės gamybą ir 2006-aisiais buvo eksportuoti pirmosios šešios tonos paženklintos ekologiškos medvilnės iš Centrinės Azijos į Europos rinką. Nors ir būdama sunkioje padėtyje, nes ekologinis žemės ūkis, tai Kirgizijai visiškai naujas žemės apdirbimo būdas, jis įrodė esąs įmanomas vietinėmis sąlygomis. Kai ekologinio žemės ūkio judėjimas ekologinę gamybą pradėjo nuo pačių pradmenų, jis sugebėjo įtikinti žemdirbius priimti naują mastymo budą apie žemdirbystę. Tuomi iki 2008-ųjų gamintojų skaičius pakilo tik per keturis metus nuo 38 iki 845 (226 moterys ir 619 vyrai).

Antros fazės metu, nuo 2007-ųjų iki planuojamų 2010-ųjų „BioCotton“ tikslas, dvejų vietinių organizacijų pagalba (angl. „Bio Service Public Foundation“ ir „Bio Farmer’s Public Union“) pridėtinės vertės tinklų kūrimas. „BioCotton“ užduotis įkurti ilgalaikias, modernias, pagal klientą besitaikančias institucijas su profesionaliu personalu. Kartu su marketingo grupe bei „Helvetas“ kompetencijos centru (angl. „Organic and Fair-trade“) Šveicarijoje, „BioCotton“ projektas sudaro Kirgizijos gamintojams svarbius ryšius eksporto rinkai.

„Bio Farmer’s“ 845 gamintojų bendrija, 2008-aisiais pateikė „Fair Trade“ sertifikato prašymą. „Fair Trade“, tai tarptautinis pažymėjimas, kuris Kirgizijos medvilnei teiks papildomą naudą. Tuo pačiu „Fair Trade“ pažymėjimas tiesina kelią tolimesniam ekologiško žemės ūkio judėjimo augimui Kirgizijoje. 2008-ųjų spalio mėn. Kirgizijoje buvo sėkmingai prarvestas „FLO-CERT“ (vystymosi sertifikatas) patikrinimas. Čia buvo pagal griežtus „Fair-Trade“ reikalavimo kriterijus patikrinti „Bio Farmer’s“ bendrija ir medvilnės pluošto bei pūko atskyrimo nuo sėklos kompleksas. „Fair-Trade“ sertifikatas kartu su „Bio-Siegel“ pažyma suteikia vietinėms institucijoms galimybę išlaikyti bei plėsti ekologinius ir socialinius standartus, tuo pačiu didinant savo gaminių prekybos pajėgumą.

Šiandien „BioCotton“ judėjimas apdirba 1102 ha, kurių 442 ha medvilnės laukai. Viskas atestuota „Indocert“ ekologiška pažyma, sertifikato punktu Indijoje. Apdirbimo metų gale 2008-aisiais į Europą buvo eksportuotos 57 tonos ekologiškos ir „Fair-Traid“ medvilnės pluošto bei 217 tonos teisingai reguliuojamos, bet dar ne pilnai prie naujų sąlygų pritaikytos žaliavos gaminių. Ekologiškos medvilnės gamintojai tokiu būdu žingsnis po žingsnio artinasi prie multiplikatoriaus efekto, o gamybos rezultatų tikslai 2008-aisiais ne tik

pasiekė, bet ryžkiai peržengė užsibrėžtą liniją. Naujieji 2009-ieji gamybos metai jau prasidėjo. Netrukus bus sėjamos pirmosios medvilnės sėklos. „Bio Cotton“ nariai džiaugiasi galėdami padidinti ekologiškos medvilės gamybą, nors ir sunkiomis pasaulinės ekonominės krizės sąlygomis.

Daugiau informacijos puslapyje: www.helvetas.kg/en/projects/biocotton

Autorius: Jyldyz Abdyllaeva, vadybininkas, „Bio Service Public Foundation“

Vertimas: Ruta Porwoll

* * * * *

2. +++Visame pasaulyje: 125 milijonų ha "Frankenšteino kultūrų"+++

2008 m. pasaulyje buvo išauginta iki 125 milijonų hektarų genetiškai modifikuotų (GM) augalų - apie 90% Amerikoje. (Iš 39 rašto pranešimo: komercinių biotech/GM kultūrų globalus statusas, 2008m. išleistas tarptautinės Agro – biotech Applications tarnybos (ISAAA)). Daugiau kaip 50 % pasaulinių GM pasėlių išauginta JAV. Europoje iš viso išauginta 107.725 hektarų GM kukurūzų, tai yra 0,21% žemės ūkio gamybos Europoje, daugiausia Ispanijoje – 79.269 ha, tai sudaro 80% visų Europos GM produktų. Pagal ISAAA ataskaitos duomenis dideli GM kukurūzų plotai yra ir Čekijoje – 8380 ha, Rumunijoje – 7146 ha, Portugalijoje – 4851 ha, Vokietijoje – 3173 ha, Lenkijoje – 3000 ha bei Slovakijoje – 1900 ha.

GM kukurūzai pradėti auginti 2005 m. Čekijos Respublikoje. GMO vyriausybės politikos ir teisės aktų pagalbos dėka plotas nuolat didėja. Nepaisant to, kad nuo 2005 m. GM pasėlių auginimas yra draudžiamas ir Lenkija yra pasiskelbusi neauginanti GMO, visgi 2008 m. buvo išauginta 3000 ha šių kultūrų, tai yra 10 kartų daugiau nei 2007 m. Viena pirmaujančių oragnizacijų kovoje su GMO yra „Lenkijos koalicija laisva nuo GMO“, kuri buvo įkurta įžvelgus didėjančią GM pasėlių plotą. 269 koalicijos nariai, tai įvairios organizacijos, institucijos, žmonių grupės ir VIP. Koalicijos tikslas yra apsaugoti Lenkiją nuo GMO, pasinaudojant viešaisiais ryšiais, lobizmo politika, institucijų veikla, mokymo renginiais ir demonstracijomis bei tiesiogiai bendradarbiaujant su kitomis šalimis. Iki 2006 m. Europoje reikšmingiausia GM sojos augintoja buvo Rumunija. Nepaisant draudimo nuo 2007 m. neauginti transgeninės sojos ir nuo 2008 m. kovo mėnesio MON 810 kukurūzų hibrido, visgi pernai GM kukurūzais buvo užsėtas 7146 ha plotas. Deja, Rumunija dar nėra sukūrusi veiksmingos nelegalaus auginimo kontrolės. Pavyzdžiui 2007 m. „Greenpeace“ išaiškino didelį nelegalaus GM sojos auginimo atvejį. Panaši situacija yra ir Ukrainoje, kur oficialiai GM pasėlių nėra, tačiau taipogi nėra jokių oficialių duomenų apie neteisėtą transgeninių augalų platinimą. Neteisėtas GM pasėlių (pvz. bulvių ir sojų pupelių) auginimas vis dar yra registruojamas privačiuose plotuose bei mažuose ūkiuose (šaltinis: biosafety.ru). Nuo 2009 m. vasario mėn. draudžiama importuoti produktus, kurių GMO viršija 0,9%. Iki šio draudimo maisto produktuose buvo aptinkama apie 30% GMO, daugeliu atveju, tai yra 80% , buvo soja (MIGnews.com.ua). Taipogi GMO buvo randama pomidoruose, kukurūzuose, ryžiuose, runkeliuose, mėsoje, konservuotuose produktuose, duonoje. Oficialaus pranešimo duomenimis Rusijoje GMO nėra. Žinoma, kontrolės lygis yra gana kuklus. Taipogi, jei draudžiamas mėsos ir mėsos produktų importas, jeigu gyvūnai buvo penimi GMO pašaru, pasak ekspertų (Monastirsk (2004)) 60% viso importo bus GMO pėdsakų. Šiuo metu Gruzijoje nei įvedami, nei paltinami GMO reglamentuojantys teisės aktai. Gruzijos žalieji reikalauja patvirtinti NVO poreikius ir viešumą bei paskelbti Gruziją esančią laisva nuo GMO. Po ilgų diskusijų, 2009 m. kovo mėn. Gruzijos parlamentas ėmėsi šios veiklos. 2004 m. įsteigtas NVO tinklas „Kaukazas laisvas nuo GMO“. Prie šio tinklo prisijungė Gruzija, Armėnija, Azerbaidžanas, Ukraina, Rusija, Tadžikistanas, Kirgizija, Kazachstanas, Turkmėnistanas ir Uzbekistanas. Pagrindiniai tinklo reikalavimai vyriausybei yra 5 metų GMO importo ir auginimo moratoriumas ir teisinės bazės sukūrimas šalių regionams arba bendras visų šalių regionų laisvų nuo GMO pripažinimas.

Dauguma Europos vartotojų vis dar skeptiškai vertina transgeninių pasėlių auginimą. Atsižvelgiant į didėjančią spaudimą daugelis bendrovių iš 230 šalių, daugiau nei 4200 savivaldybių ir kitų vietos bendruomenių bei dešimtys tūkstančių ūkininkų ir maisto gamintojų pasiskelbė laisvais nuo GMO. Iki 2008 m. gmo-compass.org atliko 66 rūšių tyrimus GMO srityje. GM kukurūzų auginimas uždraustas Prancūzijoje, Graikijoje, Vengrijoje ir Austrijoje. Dėl to 2009 m. kovo mėn. kovojant prieš GM pasėlius buvo sprendžiamas svarbus klausimas: dauguma iš 27 Europos ministrų balsavo prieš draudimą panaikinti GM kukurūzų auginimą Austrijoje ir Vengrijoje. Tai buvo trečias kartas kai komisija prašo panaikinti draudimą Austrijoje ir antras kartas Vengrijoje. „Man tai buvo tarsi Austrija būtų laimėjusi Europos futbolo čempionatą“, taip balsavimo rezultatus įvertino Austrijos aplinkos ministras Nikolajus Berlakovičius, akivaizdu, kad reikės laimėti dar daug rungtynių prieš „Frankenšteino kultūras“.

Autoriai: Ivona Matyjas ir Irena Fašalek

Vertė: Zita Šidlauskaitė

3. +++ Europa: didžiausia ir labiausiai išsivysčiusi ekologiškų produktų rinka nuolat auga +++

Pagal IFOAM išleisto tyrimo „Organinio žemės ūkio pasaulis – statistika ir naujos tendencijos 2009 duomenis, 2007 – 2008 m. buvo didžiausias pagrindinių Europos ekologinių produktų rinkų augimas, pavyzdžiui, Čekijoje 70%, Danijoje 34%, Švedijoje 26%, Norvegijoje 24% ir Vokietijoje 15%. Didžiausios rinkos yra Vokietijoje – 5,3 trilijono eurų, D.Britanijoje – 2,6 trilijono eurų bei Italijoje ir Prancūzijoje po 1,9 trilijono eurų ekologinių produktų apyvartomis 2007 m. Nepaisant 2008 – 2009 m. ekonominės krizės tikimasi tolimesnio rinkos augimo. Pagal pirminius ZMP statistikos Bonoje duomenis 2008 m. rinkos išaugo Danijoje - 24%, Nyderlanduose – 10 - 15%, Vokietijoje apie 10% ir Italijoje – 5,4%. Pasak IFOAM Europoje yra pasaulyje didžiausia ir įvairiausia ekologinių maisto produktų rinka sudaranti 54% pasaulinės apyvartos. 2007 m. rinkos apimtis sudarė maždaug 16 mlrd. eurų. 2% Europos rinkos sudaro dar neišsivysčiusios, bet greitai augančios Vidurio ir Rytų Europos šalių rinkos, viena didžiausių yra Čekijoje. „Specializuotas ekologinės prekybos pranešimas Europa 2008“, šio pranešimo autorių nuomone tikimasi, kad tolimesnis kasmetinis rinkos augimas iki 2010 m. sudarys 70% ir maždaug 250 mln. eurų apyvartą, taipogi ir Lenkijoje iki 2010 m. tikimasi rinkos padidėjimo iki 140 mln. eurų. Informaciją apie rinkos plėtrą ir ekologiškų maisto produktų rinkos galimybes rasite jau minėtame „Specializuotame ekologinės prekybos pranešime Europa 2009“, kurį galite gauti iš EkoConnect.

Vertė: Zita Šidlauskaitė

* * * * *

4. +++ Piktžolės ne vien kenkėjai – teigiamas poveikis aplinkai +++

Pagal žmogaus požiūrį, kiekvienas augalas, kuris auga ten, kur jo nereikia, tai piktžolė. Žiūrint iš ekologijos taško, piktžolių nėra, nes kiekvienas augalas turi savo teisę ir savo funkciją. Ekologiniame ūkyje dėl ypatingo žemės apdirbimo ant dirvožemio pasitaiko daugiau laukinių augalų rūšių, kurias vokiškai vadina „šalia augančiomis“ arba „laukinėmis dirvožemio“ žolėmis. Šių žolių sudėtis bei jų kiekis dažnai keičiasi viso žemės apdirbimo metu. Pritaikius derliaus kaitaliojimą, auginamos rūšies pasirinkimą, žemės apdirbimą bei „šalia augančių“ žolių naikinimo būdus, paprastai ekologiniame ūkyje galima kontroliuoti tokių žolių kenksmingumą ribą.

„Šalia augančios“ žolės turi daug teigiamo poveikio. Vienas iš jų, tas, jog mums reikalingi įvairiausi vabzdžiai bei vorai, kurie dažnai yra vertingi bei naudingi gyviai. Tokios žolės teikia jiems vietos plėstis, pastogę bei guolį. Be to jos teikia vabzdžiams bei vorams maisto bei parazitinio išnaudojimo šaltinį, nes ne visi jie minta tik kenkėjais. Naudą nešantys vabzdžiai apdulkina įvairius auginamus pasėlius ir natūraliai naikina kenkėjus. Teigiama „šalia augančių“ žolių įtaka reikalingiems vabzdžiams bei vorams, patvirtina tokių augalų svarbą derliaus garantijai bei kenkėjų antpuolio sumažinimui.

Papildomai tokios „laukinio dirvožemio“ žolės veikia kaip pagalbinis rodiklis žemdirbiams apie dirvožemio sudėtį. Paprastai tai vietiniai, prie oro ir kitų sąlygų prisitaikę atsparūs augalai, kurie auga tam tikroje vietoje ne be prasmės. Pavyzdžiui ramunė, varputis, bei usnis auga dažnai ten, kur didelis dirvos tankumas (pvz. suvažinėta sunkiomis mašinomis esant drėgnai dirvai). Savo šaknimis jos gali padėti sumažinti tankumą. Rugštyinės rodo žemės rugštį, o šliaužiantysis vėdrynas nurodo nusistovėjusę drėgmę, drėgnas vietas. (1) Taip pat dirvoje augančios įvairios žolės mažina grėsmę žemės erozijai nuo kritulių ir vėjo, jos evaparacijai bei svarbių maitinamųjų medžiagų išplovimui. (1) Toliau tokios žolės mirdamos teikia humusui organinių medžiagų bei maisto šaltinį sliekams, svarbiems ekologinio žemės ūkio „darbuotojams“.

„Laukinės dirvožemio“ žolės, tai taip pat ir svarbi augalų įvairovės dalis. Kadangi šių žolių rūšių daug, ekologinis žemės ūkis tuomi remia genetiškos įvairovės išlaikymą. Genų rezervai bei jų reikšmė beveik neįvertinamai svarbūs. Šiai dienai jau tarpe taip vadinamų piktžolių yra sveikatai svarbių vaistažolių, kaip ramunė (*Matricaria chamomilla*), įvairios dilgėlių rūšys (*Urtica*), siauralapis bei plačialapis gyslotis (*Plantago lanceolata*, *Plantago major*). Tačiau jau kas antra tokių piktžolių bent viename iš Vokietijos bundeslandų įtraukta į raudinąją išnykimo pavojuje esančių augalų knygą. (2)

Ne ką menčiau svarbi estetinė „šalia augančių“ žolių pusė. Apdibamos žemės plotai, tai ir polsio vieta. Tokios žolės praturtina dirvožemio vaizdą bei gamtos teikiamą įspūdį. Jomis galima paremti turistinę poilsio vietų vertę. Dažnai piktžolės vadina žolėmis netinkamoje vietoje ir dėl to jos dideliais plotais naikinamos chemiškai sintetinėmis priemonėmis. Tačiau žiūrint į jų teigiamą įtaką bei visos sistemos tarp pusavio sąryšį, prasminga tokių naikinimą sumažinti iki visiško minimumo.

Autorius: Adrienne Bogdan
Vertimas: Ruta Porwoll

Informacijos šaltiniai:

- 1.) Alexandra Sabine Wenig (2007) - Piktžolių reguliavimas integruotame ir ekologiniame žemės ūkyje: žinių stovis, problemos, patarimai, Gysenas (miestas Vokietijoje). (vok. kalba)
- 2.) HOFMEISTER, H., GARVE, E. (2006): Gyvenamoji erdvė dirva. Kartotinis leidinys. Kessel, Remagen (miestas Vokietijoje). (vok. kalba)

* * * * *

5. +++ ENOAT remia universitetinį ekologinės žemdirbystės išsilavinimą +++

Europos universitetuose vis labiau plinta kursai ir mokymo programos ekologinės žemdirbystės tema. Svarbi paskata yra ENOAT (Europos organinės žemdirbystės mokytojų tinklas) darbas. Šio tinklo užduotis yra studentų ir mokslo darbuotojų mainų programų rėmimas, ekologinės žemdirbystės kursų, metinių susitikimų, seminarų skatinimas bei vasaros kursų oragnizavimas žemės ūkio klausimų tematika. ENOATE pavadinimas buvo įsteigtas 2005 m. kaip 2002 m. Europos studentų ekologinio ūkininkavimo sąjungos (ENOAS) analogas. 90-ųjų viduryje buvo ENOATE pradžia, kuomet septyni Europos universitetai pagal Erasmus projektą treiems bakalauro studijų metams sukūrė mokymo planą anglų kalba. Nuo 1998 m. šis mokymo planas veikia Velso, Aberistvito universitetuose ir Karališkajame žemės ūkio universitete Kopenhagoje. Žiemos semestro programa vyko Velso universitete ir buvo paskirta ekonominiams ir žmogiškiesiems aspektams. Vasaros semestro kursai vyko Kopenhagoje, kur buvo nagrinėjamos augalų ir dirvožemio temos. Dviejų savaitių vasaros kursai, kasmet vykstantys vis kitame partnerio universitete, papildė studijų modulio programą. Šalia švietimo pasitaikė galimybė į šią veiklą įtraukti daugiau dėstytojų iš partnerių universitetų bei kvalifikuotų dėstytojų iš kitų šalių. Per pastaruosius 5 metus vasaros kursai buvo surengti Turine, Vagingene, Kopenhagoje, Maribore ir Budvaise. Tuo tarpu ENOAT narių yra 23 šalyse. Iki šiol pagrindinės užduotys yra: studentų ir mokslo darbuotojų mainų programų rėmimas, ekologinės žemdirbystės, perdirbimo ir prekybos kursų koordinavimas bei metinių susitikimų ir seminarų organizavimas. ES išsiplėtus nuo 16 iki 27 valstybių didžiausias grupės rūpestis yra naujų valstybių narių supažindinimas su ekologine žemdirbyste kaip mokymo ir tyrinėjimų objektu organizuojant kasmetinius susitikimus ar vasaros kursus atitinkamoje šalyje, taipogi rengiant bendrą paraišką ES projektui įvairiose ES programose.

ENOAT yra nuoseklaus ekologinės žemdirbystės ir agroekologijos mokymo centras. Po 2007 m. Pieve Tesine vykusio posėdžio sudaryta direktoriaus ir sekretorės komanda. Šioms pareigoms užimti išrinkti Peteris von Fragštains Niemsdorfas iš Kaselio universiteto ir Eva Rembalkovska iš Varšuvos Gyvosios gamtos mokslų universiteto.

Daugiau informacijos apie ENOAT rasite adresu: <http://eco.wiz.uni-kassel.de/foeg/enoat/>.

Autoriai: Eva Rembalkovska, Varšuvos Gyvosios gamtos mokslų universitetas ir Peteris von Fragštains Niemsdorfas, Kaselio universitetas

Vertė: Zita Šidlauskaitė

* * * * *

6. +++ Organinės prekybos forumas 2009" po nepilno mėnesio vyks Varšuvoje+++

Globojant Lenkijos žemės ūkio ministerijai ir IFOAM ES grupei, jau ketvirtą kartą susitiks nacionaliniai ir tarptautiniai bio rinkos dalyviai ir ekspertai. Bus diskutuojama apie bio rinkos plėtros strategijas krizės laikotarpiu, dalinamasi patirtimi ir ieškoma naujų prekybos ryšių. Organinės prekybos forumas, kuriame bus dalyvių iš 30 šalių yra svarbiausias susitikimas Vidurio ir Rytų Europoje.

Šiomet vėl bus rengiamas konkursas“ Geriausias iš organinių 2009 „:

- Konkurso žiuri yra visi suvažiavimo dalyviai
- Dalyvauti šiame konkurse gali visi užsiregistravę parodos dalyviai
- Dalyvavimas nemokamas

Atnaujintą programą, paraiškos formą ir išsamesnę informaciją rasite šiuo adresu: www.organic-marketing-forum.org.

Daugiau informacijos suteiks Monika.Swigon@ekoconnect.org oder Tel. +49 351 456 80 39

4. Tarptautinis ekologiškų gaminių bei žaliavų apdirbimo bei komercijos posėdis

2009-tųjų gegužės 25-26 d.
Varšuva/Lenkija

Prisiregistravimas iki balandžio 30d.

Kontaktai

su ekologinėmis įmonėmis bei organizatoriais iš daugiau nei 30 šalių

Koneferncija

su aktuali tautinių ir tarptautinių ekspertų informacija apie prekybą

Ekologiškų gaminių paroda

Praktinės ekskursijos

Praktinės ekskursijos

ORGANIZATORIUS: EkoConnect e.V.

Tel.: +49(0)351 45 68 039

E-mail: monika.swigon@ekoconnect.org

www.ekoconnect.org

www.organic-marketing-forum.org

* * * * *

7. +++ Aktualios datos +++

- „ECO World Fest“ tarptautinė ekologijos konferencija bei paroda, Opatija, Kroatija, 2009 m. balandžio 2 – 4 d. (www.foodanddemocracy.org)
- 15-toji ekologijos mugė, Budva, Montenegro, 2009 m. balandžio 22 – 24 d. (<http://www.adriafair.cg.yu/kalendar.asp>) www.adriafair.cg.yu/english/s_poziv_ekologija.asp
- 5-oji Europos konferencija nuo genų technologijos laisvų regionų („Food and Democracy“), Lucernas, Šveicarija, 2009 m. balandžio 24 - 25 d. (<http://www.gmo-free-regions.org/de/food-democracy-april-2009.html>)
- „Naturalūs ir ekologiški gaminiai Europa 2009“ (angl. „Natural and Organic Products Europe 2009“), Londonas, Didžioji Britanija, 2009 m. balandžio 5 – 6 d. (www.naturalproducts.co.uk)
- „BioFach“, Mumbai, Indija, 2009 m. nuo balandžio 29 d. iki gegužės 1 d. (<http://www5.biofach-india.com>)
- Mokslinės studijos „FQH“ nariams pagal sąvokos pavyzdį ekologiškam maistui, kokybei bei sveikatai tinkamus terminus (angl. „Scientific Workshop for FQH Members on Concept Mapping on Terms Relevant for Organic Food Quality and Health“), Frick miestas Šveicarijoje, 2009 m. gegužės 5 – 6 d. (<http://www.organicfqhresearch.org/index.html>)
- Pirmoji Šiaurinė ekologijos konferencija: dėmesio centre maisto grandinės parama, Gothenburg mieste, Švedija, 2009 m. gegužės 18 – 20 d. (<http://nordicorganic.org/Nordic-coop.html>)
- „EkoGala“, Rzeszów mieste, Lenkija, 2009 m. gegužės 22 – 24 d. (www.targirzeszowskie.pl)
- „Biostyl“, Praga, Čekijos Respublika, 2009 m. gegužės 22 - 24 d. (www.biostyl.cz)
- Ekologijos Preybos Forumas, Varšuva, Lenkija, 2009 m. gegužės 25 – 26 d. (www.organic-marketing-forum.org)
- „BioFach“ Kinija 2009, Šanhajus, Kinija, 2009 m. gegužės 27 – 29 d. (<http://www.biofach-china.com/en/default.ashx>)
- Mokslinė konferencija Lednicos miesto bioakademijos rėmuose, Čekijos Respublika, 2009 m. birželio 24 – 26 d. ([http://www.organic-world.net/38.html?&no_cache=1&tx_ttnews\[tt_news\]=18](http://www.organic-world.net/38.html?&no_cache=1&tx_ttnews[tt_news]=18))
- Ekologinio žemės ūkio vystymasis, Høje mieste, Švedija, 2009 m. liepos nuo 31 iki rugpjūčio 25 d. (<http://www.sida.se/sida/jsp/sida.jsp?d=1728&a=41087>)
- Tarptautinė mokslinė konferencija: „Sveiko maisto sistemų globa dėka ekologinio žemės ūkio – dėmesio centre Šiaurinis Baltijos regionas“, (angl. „Fostering healthy food systems through organic agriculture – focus on Nordic-Baltic region“), Tartu, Estija, 2009 m. rugpjūčio 25 – 27 d. (<http://www.njf.nu/site/seminarRedirect.asp?intSeminarID=422&p=1004>)
- „SEAE“ Technikos konferencija, ekologinė gamyba Viduržemio regione, Majorka, Ispanija, 2009 m. rugsėjo 16 – 29 d. ([http://www.organic-world.net/35.html?&no_cache=1&tx_ttnews\[tt_news\]=17](http://www.organic-world.net/35.html?&no_cache=1&tx_ttnews[tt_news]=17))
- „BioFach“ Japonija 2009, Tokijas, Japonija, 2009 m. spalio 7 – 9 d. (<http://www.biofach-japan.com/main/Page.html>)
- Indijos ekologinė prekybos mugė 2009, Naujasis Delis, Indija, 2009m. lapkričio 27 – 30 d. (<http://www.indiaorganictradefairs.com>)

* * * * *

8. +++ Organizacijų prieš GMO sąrašas +++

- Albanija:
  - Organinės žemdirbystės asociacija (<http://www.organic.org.al/>)
- Austrija:

- Eko tinklapis (<http://www.oekoweb.at/gentechnikfrei>)
- GM maistas – ačiū ne (<http://www.genfood.at/>)
- Inicijatyva prieš GM miško kvartaluose (<http://www.initiative-waldviertel.at/>)
- ARGE be GM <http://www.gentechnikfrei.at/>
- Belgija:
  - (<http://www.werwel.be/>)
  - Bendra genų inžinerija (<http://sbb.collectifs.net/>)
  - (<http://www.infogm.org/>)
- Bulgarija:
  - Mélynasis fondas (<http://www.bluelink.net>)
  - Regioninis aplinkos centras Vidurio ir Rytų Europai (<http://ecosw.dir.bg/kniga/>)
- Kroatija:
  - Žalioji akcija <http://www.zelena-akcija.hr/>
- Kipras:
  - Kipro žemės draugai (<http://foecyprus.weebly.com/index.html>)
- Čekijos Respublika:
  - Čekijos Respublikos žemės draugai/DUHA (www.hnutiduha.cz)
  - Čekijos Respublikos Greenpeace (<http://www.greenpeace.org/>)
- Danija:
  - GMO – ne ačiū (<http://www.gmonejtak.dk/>)
  - Danijos žemės draugai NOAH (<http://www.noah.dk/gentek/gtenglish.html>)
  - Diskusijos apie genų inžineriją (<http://www.toft.dk/gendebat/>)
- Estija:
  - Estijos kampanija prieš GMO (<http://www.eko.org.ee/gmo>)
- Suomija:
  - Suomija be GMO (<http://www.gmovapaa.fi>)
  - Bioturvayhdistys piliečiai (<http://www.bioturva.org/english.htm>)
- Prancūzija:
  - Inf'OGM (<http://www.infogm.org/>)
  - GMO pavojus (<http://www.ogmdangers.org/>)
  - GMO 35 kolektyvas (<http://www.mce-info.org/ogm/index.php>)
  - Res'OGM asociacija (<http://www.resogm.org/>)
- Gruzija:
  - Kaukazo tinklapis (<http://www.gmfree.caucasus.net>)
- Vokietija:
  - Informacinė genų technologijos tarnyba (www.keine-gentechnik.de)
  - Regionai be GMO (<http://www.gentechnikfreie-regionen.de/>)
  - Išsaugokime savo sėklas (www.saveourseeds.org/int/lu/)
  - Bantam kukurūzų platinimas ir priešinimasis GM kukurūzų auginimui (www.bantam-mais.de)
- Graikija:
  - Graikų tinklapis kovai su GMO (<http://gmostop.org/>)
  - Kretos tinklapis kovai su GMO (<http://www.ecocrete.gr/>)
  - Graikijos žaliųjų tinklapis (<http://www.ecogreens.gr/GMO/GMO.htm>)
- Vengrija:
  - (<http://www.zpok.hu/genmanipulacio/>)
  - Apsaugokime ateitį (<http://www.vedegylet.hu/>)
  - Vengrijos Greenpeace (<http://www.greenpeace.hu/>)
- Islandija:
  - (http://www.erfdabreytt.net/e_default.asp)
- Airija:
  - Airijos tinklapis prieš GMO (<http://www.gmfreeireland.org/>)
- Italija:
  - (<http://www.liberidaogm.org/>)
- Latvija:
  - Žalia laisvė (<http://www.zb-zeme.lv/genu-inzenierija>)
  - Baltijos aplinkos forumas (<http://www.bef.lv/>)
- Lietuva:
  - Baltijos aplinkos forumas (<http://www.bef.lv/>)
- Liuksemburgas:
  - NOGM – Liuksemburgas be GMO (<http://www.ounigentechnik.lu/>)
  - Liuksemburgo Greenpeace (<http://www.greenpeace.org/luxembourg/>)

- Makedonija:
  - Ekologinė asociacija “Vila Zora” (<http://www.vilazora.org.mk/>)
  - Aplinkos tyrimų ir informacijos centras “Eko – sense” (<http://www.ekosvest.com.mk/>)
- Malta:
  - Maltos Greenpeace (<http://www.greenpeace.org/mediterranean/>)
- Montenegro:
  - Visuomenės gamta "Natura Balkanika" (<http://www.agrobiodiversity.net/>)
- Nyderlandai:
  - (<http://www.aseed.net/>)
  - Genų inžinerijos kampanija (<http://gentechvrijezones.nl/wp/>)
- Norvegija:
  - Grynasis maistas (<http://www.oikos.no/>)
  - <http://www.greenpeace.org/norway/>)
- Lenkija:
  - Tarptautinė koalicija sauganti Lenkijos kaimą nuo GMO (<http://icppc.pl/>)
  - Lenkija be GMO (<http://www.polska-wolna-od-gmo.org/>)
- Portugalija:
  - (<http://www.stopogm.net/>)
- Rumunija:
  - Rumunijos Greenpeace (<http://www.greenpeace.ro/>)
  - (<http://www.gmo.ro/gmo-free/>)
  - Žalasis agentas (<http://www.agentgreen.ro/>)
- Rusija:
  - Eremurus klubas / Biosaugos aljansas CIS (<http://biosafety.ru/>)
  - Kaukazo tinklapis be GMO (<http://www.gmfree.caucasus.net/>)
  - Rusijos Greenpeace (<http://www.greenpeace.org/>)
  - Irina Ermakova (<http://irina-ermakova.by.ru>)
- Serbija:
  - Vojvodinos žalasis tinklapis (<http://www.zelenamreza.org>)
  - Visuomenės gamta "Natura Balkanika" (<http://www.agrobiodiversity.net>)
- Slovakija:
  - Slovakijos Greenpeace (<http://www.greenpeace.sk>)
- Slovėnija:
  - Subalansuotos plėtos institutas (<http://www.itr.si>)
  - Slovėnijos Greenpeace <http://www.greenpeace.org/slovenia>)
- Ispanija:
  - Ne – genų inžinerijai (http://www.greenpeace.org/espana_es)
- Švedija:
  - “Iki GMO!” (<http://hejdagmo.se/english>)
  - (<http://www.gmfri.se/>)
- Šveicarija:
  - Šveicarijos ūkininkai VKMB (<http://www.kleinbauern.ch/>)
  - Stop GMO (<http://www.stopogm.ch/>)
- Turkija:
  - Turkijos Greenpeace (<http://www.greenpeace.org/turkey/>)
  - ([http://altercampagne.free.fr/pages/Programme JIGMOD.htm](http://altercampagne.free.fr/pages/Programme_JIGMOD.htm) - Prog Istanbul)
- Didžioji Britanija:
  - (<http://www.bangmfood.org/>)
  - (<http://www.genewatch.org/>)
  - (<http://www.gmfreeze.org/>)
  - Sėklų apsaugos kampanija (<http://www.banterminator.org/>)
- Ukraina:
  - Kaukazo tinklapis be GMO (<http://www.gmfree.caucasus.net/>)
  - Ukrainos Greenpeace
- Europa:
  - Europa be genų technikos (www.gentechnikfreies-europa.org)
  - Regionai be GMO (www.gmo-free-regions.org)

+++ Savi reikalai: EkoConnect bendrovė: mūsų tikslai, mūsų darbas – ir Jūs+++

„EkoConnect“ reiškia informacijos apsikeitimą, žinias, patirtį bei susitikimus tarp žmonių ir organizacijų. Ši **bendrovė** įkurta 2003 m. Dresdene, Vokietijoje.

Pagrindiniai „EkoConnect“ **tikslai**, tai pvz. Vidurio bei Rytų Europos ekologinio žemės ūkio stabilus vystymosi, jų veikėjų ir veiksmų parama bei suvienijimas; stiprinti kaimo regionų vystymąsi remiant ekologiškai pagamintų maisto ir kitų produktų prieinamumą.

Šiems tikslams „EkoConnect“ veikia kaip informacijos bei koordinacijos centras, skatina susitikimus, patirčių apsikeitimą, tolimesnį apmokymą, pvz. organizuojant seminarus, bei ekskursijas tam tikra tema, remia privačias ir viešas institucijas kuriant ekologinio žemės ūkio struktūras. „EkoConnect“ bendrovės veiklą remia speciali taryba, patarianti sprendžiant turinio bei strateginius klausimus.

„EkoConnect“ **nariai**, tai ekspertai iš visų Europos dalių su ilgamete patirtimi kuriant ekologinio žemės ūkio struktūras. Bendrovės veiklą galima paremti būnant jos remėju arba tapus jos oficialiu nariu. Bendrovės remėjų metinis įnašas vienam asmeniui per metus mažiausiai 60 € arba 600 € juridiniams asmenims. Oficialūs bendrovės nariai remia jos veiklą ir jų metinis įnašas tuomet yra 20 € bei 200 €. Mielai kviečiame tapti „EkoConnect“ nariu! Norinčius prašome užpildyti ir atsiųsti mums žemiau paruoštą anketą.

Prašymas tapti „EkoConnect“ bendrovės nariu

Aš / Mes norime paremti „EkoConnect“ veiklą ir tapti bendrovės remėju
 oficialiu nariu.

Pavardė:	Vardas:
Esant juridiniu asmeniu, įgaliotojo atstovo pavardė, vardas:	
Pašto indeksas, gyvenamoji vieta:	Gatvė, namo numeris:
Valstybė:	Regionas, rajonas:
Telefono numeris:	Mobilaus numeris:
Elektroninio pašto adresas:	

Aš / Mes norime sumokėti ..... € įnašą bei pervesti Jums šią sumą

čekio forma

pervedimu

Nario įnašus galima atleisti nuo mokesčių. Įnašo patvirtinimas bus Jums atsiųstas.

_____
Vieta, data, parašas